

Oponentský posudek bakalářské práce

Oponentka: Mgr. et Mgr. Miroslava Pašková

Bakalářská práce: Česká žena: vývoj vztahu moci a sexuality v kontextu proměny české společnosti

Student: Kateřina Černá

Téma bakalářské práce:

Autorka se od projektu bakalářské práce (na první pohled povšechného) mírně odklonila, téma (k prospěchu věci) zúžila a konkretizovala.

Bakalářská práce je věnována postavení českých žen před a po roce 1989. Autorka se zaměřuje na sexualitu a moc, proto tyto ústřední pojmy v úvodních kapitolách vymezuje. Následně dělí text do dvou velkých oddílů, z nichž jeden popisuje situaci v socialistické společnosti, druhý v kapitalistické. V rámci těchto období pak sleduje proměny pozice žen ve veřejné a v soukromé sféře. Trendy „emancipace“ a jejich pozadí pak ukazuje na dvou konkrétních institucích státní politiky - interrupcích a mateřských příspěvcích. Netradičním prvkem, který autorka do analýzy vnáší, jsou média a jejich úloha při formování stereotypu ženy, opět v období před rokem 1989 i po něm.

Odbornost zpracování:

Délka textu je zcela dostačující, práce splňuje všechny náležitosti.

Autorka pojetí a metodu své práce vymezuje takto: „Protože práce má teoretický charakter, zvolila jsem si metodu analýzy relevantní literatury, kterou budu doplňovat výsledky z výzkumů na dané téma, jak od autorů a autorek z Česka, tak i ze zahraničí.“ (str. 10). Práce je tedy pojata jako kompilace. „Kompilace je snad nejspornějším žánrem odborného textu. Nezřídka bývá, jakožto výsledek netvůrčí až parazitní činnosti, považována za opovržením hodný nebo dokonce nepřipustný žánr.“ [Šanderová, 2005: 67]

Autorce se, naštěstí, podařilo vybrat a seřadit poznatky jiných autorů novátorským způsobem a v logických návaznostech, takže se jedná o kompilaci zdařilou (tvůrčí syntézu). Zakomponování sledovaných projevů „emancipace“ (interrupce, média, mateřská) je originální, současně i dobře zdůvodněné. Směřování práce k vytyčeným cílům je od počátku jasné, autorka se od nich neodchyluje.

Na druhou stranu je škoda, že autorka nebyla stejně tak tvůrčí při řešení sporných míst (rozcházejících se názorů citovaných autorů). Na konfliktní přístupy sice čtenáře upozorňuje, ale nenabízí rozuzlení (např. analýzu dalších „dat“ či alespoň vlastní názor). Naopak je v takových okamžicích jakoby rezignovaná, neosobní a nekritická (zřejmě předčasně ukončila rešeršní činnost a k dohledání dalších zdrojů už neměla čas se vrátit).

Využití literatury a dalších zdrojů:

Rozsah využití literatury je pro bakalářskou práci dostatečný. Autorka precizně dodržuje citační etiku (to je v případě kompilace naprosto zásadní).

Vytknout lze jen to, že využití literatury v hlavním textu je poněkud nerovnoměrné – autorka nejvíce cituje GAL, Susan ; KLIGMAN, Gail. *The politics of gender after socialism: a comparative historical essay*. Je otázkou, zda takový důraz na poznatky zahraničních autorů není v rozporu s vlastním apelem autorky na specifickou českou situaci. Osobně bych uvítala, kdyby byly ve větší míře zastoupeny (citovány) studie

domácích autorů a v jejich rámci pak především empirické studie. A současně by bylo vhodné, aby autorka více pracovala s původními zdroji (nikoli s tím, jak o práci jednoho badatele referoval druhý).

Jazyková úroveň práce:

V práci se gramatické chyby nevyskytují, pouze několik málo překlepů a nepřesná interpunkce (čárky na jiných místech, než kde mají být).

Členění práce do kapitol a odstavců je logické. Už podle obsahu je možné dobře se zorientovat. Velmi kladně lze hodnotit, že autorka vždy následující odstavec či oddíl vymezuje předem, především položením otázek, na které posléze skutečně odpovídá.

Autorka dodržuje odborný styl, zároveň ale aktivně oslovuje čtenáře a udržuje jejich pozornost, takže je příjemné text číst.

Jen v počátku práce autorka poněkud nestejnorodě střídá mluvnické kategorie (střídá osoby, čísla i způsoby u sloves), v dalším textu už ale zachovává jednotný styl.

Stanovisko:

Práce je doporučena k obhajobě s navrhovaným hodnocením velmi dobře.

Zdůvodnění:

Vytvořit bakalářskou práci čistě jako kompilaci chce jistě odvalu. Autorka ji měla a nedopustila se žádné zásadní chyby. Na druhou stranu nevyužila všech možností, jak ještě znásobit odborný a společenský přínos textu (jiní studenti neméně dobře vytvořili kompilaci pro teoretické části svých prací, ale k nim navrch přidali vlastní výzkumy).

Doporučení:

Rozvíjet téma dál jako diplomovou práci by bylo jistě velmi zajímavé. Autorka by ale musela více pracovat s empirickými daty (sama provádět sekundární analýzy), využívat více původních zdrojů (např. nejen to, co někdo napsal o marxistickém chápání rodiny a ženy, nýbrž co přímo napsal K. Marx) a v optimálním případě přidat i vlastní výzkum (např. o zkušenostech žen, komparaci více postkomunistických států apod.). A především by měla vyvinout více kritické aktivity.

Doplňková otázka:

Dovolím si reagovat na jedno z nedořešených tvrzení: Co si Vy osobně myslíte o tom, že „jiní autoři nahlíží na ženu jako „superženu“ a na muže jako na „velké dítě“, o které se stejně jako o zbytek domácnosti a rodiny musí starat žena...“ (str. 17) ?

Literatura:

Šanderová, J. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: SLON, 2005. ISBN 978-80-86429-40-3

V Praze dne 2.6.2010

Mgr. Et Mgr. Miroslava Pašková

.....